

דף תרגול: "המדינה שכחה תינוק במכונית (וזה אתה)" מאת אודי שרבני

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תוכן השיר ואת המטאפורה המרכזית שבו
- לזהות אמצעים אמנותיים ואת תפקידם
- לנתח את הקשר בין מבנה השיר למשמעותו

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת השיר

1. א – שהתינוק הוא הקורא, האזרח
2. ג – הטמפרטורה עולה
3. ב – "החליפות" - בעלי הכוח
4. א – הולכת אל "הרב שלה" למצוא היתר
5. ב – היציע במגרש הכדורגל

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – ה"אתה" הוא הקורא, האזרח, לא המשורר.
2. נכון – אלו שלוש המילים האחרונות בשיר, סיום חריף וקר.
3. נכון – כך הגדיר המשורר את השיר בראיון.
4. לא נכון – התקשורת ממהרת לכותרת זולה, לא להצלה בפועל.

חלק ג' – התאימו בין הדימוי למשמעותו

1 – ה (בעלי הכוח והעושר)
2 – ד (מאפשרים לראות החוצה אך לא להביט)
3 – ב (דימוי לקונפורמיות - כולם שרים אותו שיר)
4 – ג (המדינה מתנהגת כמהמרת בלי אחריות)
5 – א (הדרך היחידה להציל את התינוק)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה בציטוט

1. עולות
2. סגורים
3. זולות
4. ילד

חלק ה' – סדרו את התקדמות השיר

1. תיאור המכונית הנעולה והחלונות הסגורים
2. חזרה על פתיחת הבית הראשון בבית השני
3. תיאור ה"שיר" שהמדינה מכתיבה לכולם ביציע
4. המדינה מחכה ליד הטלפון ומתפללת להגרלה
5. סיום קצר בשלוש מילים: "תתבשל ילד, תתבשל"

חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

1. יש לציין שהסוגריים הופכים את הקורא עצמו לתינוק הנשכח, ויוצרים הזדהות מיידית בין הקורא לנפגע.
2. יש להסביר שהקיצור ההדרגתי ממחיש גרפית את החמצן שאוזל לתינוק, עד לשלוש המילים האחרונות.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הקורא הוא התינוק הנשכח - יצירת הזדהות מיידית
- לדוגמה: דימוי היציע מבטא קונפורמיות, או ההאנשה מבטאת חוסר אחריות
- ביקורת על אטימות המדינה, קשרי הון-שלטון, ותקשורת שממהרת לכותרות זולות

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשאלה אישית: מה מרגישים כשמרגישים "נשכחים"? לפני חשיפת השיר
- מומלץ לקרוא את השיר בקול רם ולשים לב לשינוי בקצב ובאורך הבתים
- בדיון בכיתה כדאי להדגיש שהביקורת כללית וחברתית, ולא לכוון לפרשנות פוליטית-מפלגתית

דף תרגול: "המדינה שכחה תינוק במכונית (וזה אתה)" מאת אודי שרבני

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר מספר על תינוק שנשכח במכונית. זה משל למדינה ששוכחת לדאוג לאזרחים שלה. נלמד יחד על השיר ועל התמונות שבו.

📖 מילון קטן:

מטאפורה	דימוי בלי מילת הדמיון, כאילו דבר אחד הוא ממש דבר אחר
מטונימיה	קריאה לדבר בשם משהו הקשור אליו, למשל 'החליפות' במקום אנשי העסקים
האנשה	נתינת תכונות אדם לדבר שאינו אדם, כמו 'המדינה מתפללת'
דובר	הקול שמספר את השיר, לא בהכרח המשורר עצמו
נמען	מי שהשיר פונה אליו, כאן - הקורא
קונפורמיות	הליכה עם כולם בלי לחשוב בעצמך
אטימות	חוסר יכולת או רצון לראות ולהרגיש את כאב האחר
מבנה מתקצר	כאשר הבתים בשיר הולכים ונעשים קצרים יותר ככל שהשיר מתקדם

1 חלק א' – הבנת השיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למי מתכוון השיר כשהוא כותב "וזה אתה"?

א) שהתינוק הוא הקורא, האזרח ב) שהמשורר עצמו שכח תינוק ג) שהשיר מבוסס על ידיעה בעיתון

ד) שהמדינה היא התינוק

2. מה משתנה במכונית בתחילת השיר?

א) הטמפרטורה יורדת ב) החלונות נפתחים ג) הטמפרטורה עולה ד) התינוק יוצא החוצה

3. מי חולף ליד המכונית ולא שם לב?

א) ילדים ב) "החליפות" - בעלי הכוח ג) שוטרים ד) רופאים

4. מה עושה המדינה כדי להרגיש בסדר עם עצמה?

א) הולכת אל "הרב שלה" למצוא היתר ב) קוראת לרופא ג) סוגרת את התיק ד) מתקשרת למשטרה

5. מאיפה לקוח הדימוי של "כולם שרים אותו שיר"?

א) בית הספר ב) היציע במגרש הכדורגל ג) בית הכנסת ד) התיאטרון

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ה"אתה" שבכותרת הוא המשורר עצמו.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	השיר מסתיים במילים "תתבשל ילד, תתבשל".	☐	☐
3	לדברי שרבני עצמו, השיר הוא שיר "סוציולוגי".	☐	☐
4	בשיר מתואר שהתקשורת ממהרת להציל את התינוק.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו בין הדימוי למשמעותו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. "החליפות"	____	**א.** הדרך היחידה להציל את התינוק
2. החלונות הכהים	____	**ב.** דימוי לקונפורמיות - כולם שרים אותו שיר
3. היציע במגרש הכדורגל	____	**ג.** המדינה מתנהגת כמהמרת בלי אחריות
4. ההגרלה והתפילה בטלפון	____	**ד.** מאפשרים לראות החוצה אך לא להביט
5. שבירת החלון	____	**ה.** בעלי הכוח והעושר

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה בציטוט

השלימו את המילה החסרה.

1. "הטמפרטורות רק _____ , עולות"

2. "חלונות _____ ללא אפשרויות"

3. "בחוץ מילים _____ "

4. "תתבשל _____ , תתבשל"

5 חלק ה' – סדרו את התקדמות השיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	המדינה מחכה ליד הטלפון ומתפללת להגרלה
☐	סיום קצר בשלוש מילים: "תתבשל ילד, תתבשל"
☐	תיאור המכונית הנעולה והחלונות הסגורים
☐	תיאור ה"שיר" שהמדינה מכתיבה לכולם ביציע
☐	חזרה על פתיחת הבית הראשון בבית השני

6 חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה הכותרת כוללת את הסוגריים "וזה אתה".

2. תארו כיצד מבנה הבתים (הולך ומתקצר) משרת את תוכן השיר.

כרטיס יציאה

מה הקשר בין כותרת השיר לבין הקורא עצמו?

תנו דוגמה אחת לאמצעי אמנותי בשיר והסבירו את תפקידו.

מהי הביקורת החברתית המרכזית שהשיר מעלה?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️